

Desplegament Llei Salut Sexual i Reproductiva i de la Interrupció Voluntària de l'Embaràs

Esmorzar de Premsa

2 de juliol de 2010

Generalitat de Catalunya
Departament de Salut

Índex

- 1. Anàlisi de la situació**
- 2. Polítiques de Salut Sexual i Reproductiva a Catalunya**
- 3. Nova normativa legal. Llei 2/2010**
- 4. Proposta per l'atenció a la prestació de la IVE de Catalunya . Aplicació de la Llei . Any 2010**

1. Anàlisi de la situació

1. Anàlisi de la situació

Tendència dels indicadors generals de maternoinfantil

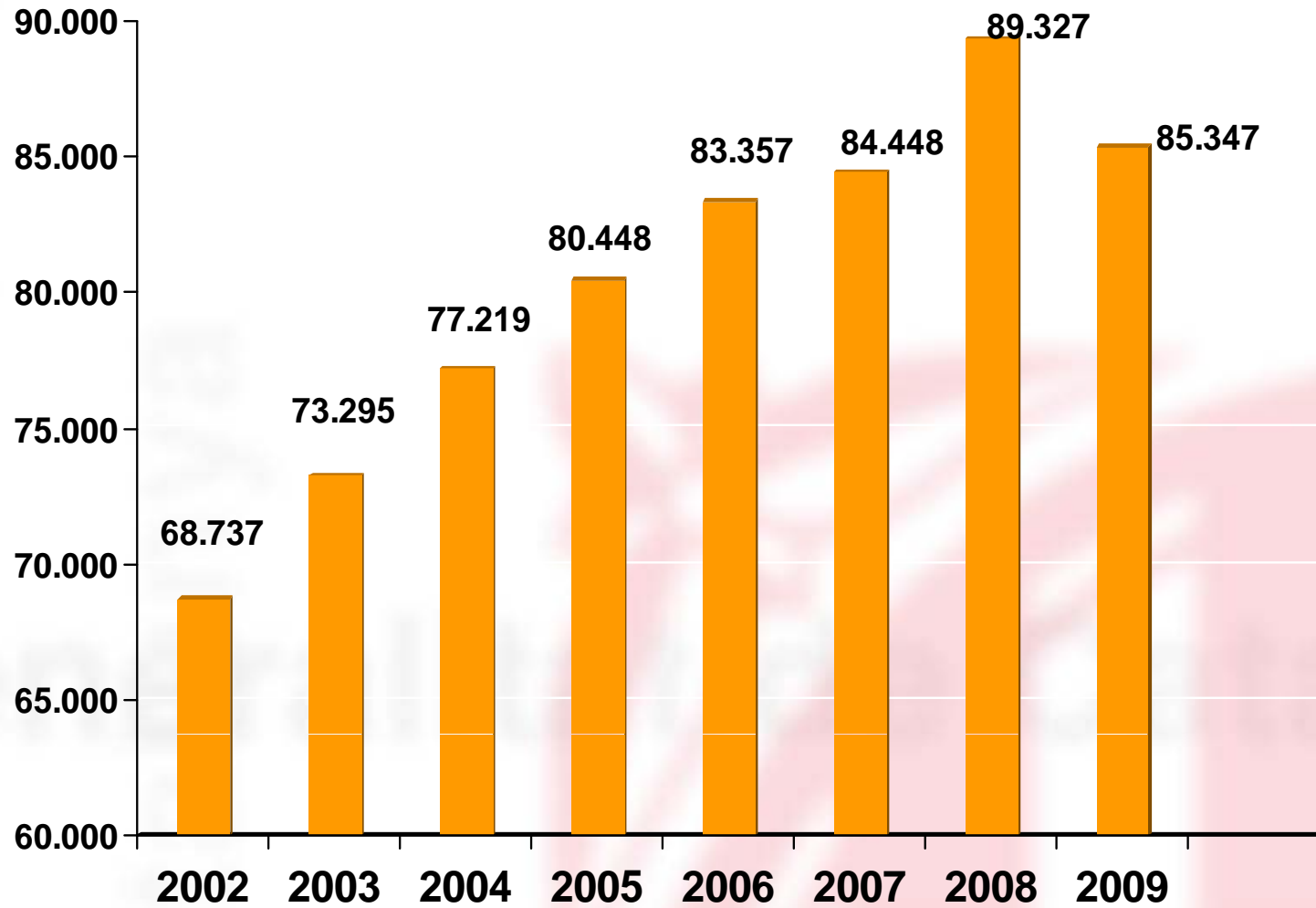
Indicadors	1993	2000	2008* Dades provisionals	
Nombre de nascuts vius ^(a)	55.745	63.489	89.024	↑
Taxa de natalitat (per 1.000 h) ^(a)	9,1	10,2	12,2	↑
Taxa de fecunditat (per 1.000 dones en edat fèrtil) ^(a)	35,6	40,2	48,9	↑
IVE (residents a Catalunya)	9.647	13.137	25.260	↑
Taxa d'IVE (per 1.000 dones en edat fèrtil ⁽¹⁾ residents)	7,0	9,7	16,2	↑
Mortalitat perinatal (per 1.000 nascuts vius i morts)	6,1	4,8	4,7	↓
% naixements de mare amb nacionalitat estrangera ^(a)	-	8,7%	27,1%	↑
% naixements de dones de 35 anys i més ^(b)	12,2%	20,8%	25,8%	↑
% pes inferior als 1.500 g ^(b)	0,4%	0,7%	0,8%	↑
% parts per cesària ^(b)	22,8%	24,5%	27,6%	↑

Font: ^(a)Idescat. ^(b)Indicadors de salut maternoinfantil a Catalunya, DGSP. Departament de Salut. Registre de mortalitat, Registre d'IVE. Servei d'Informació i Estudis. DGRS. Departament de Salut.

Anàlisi de la situació (II)

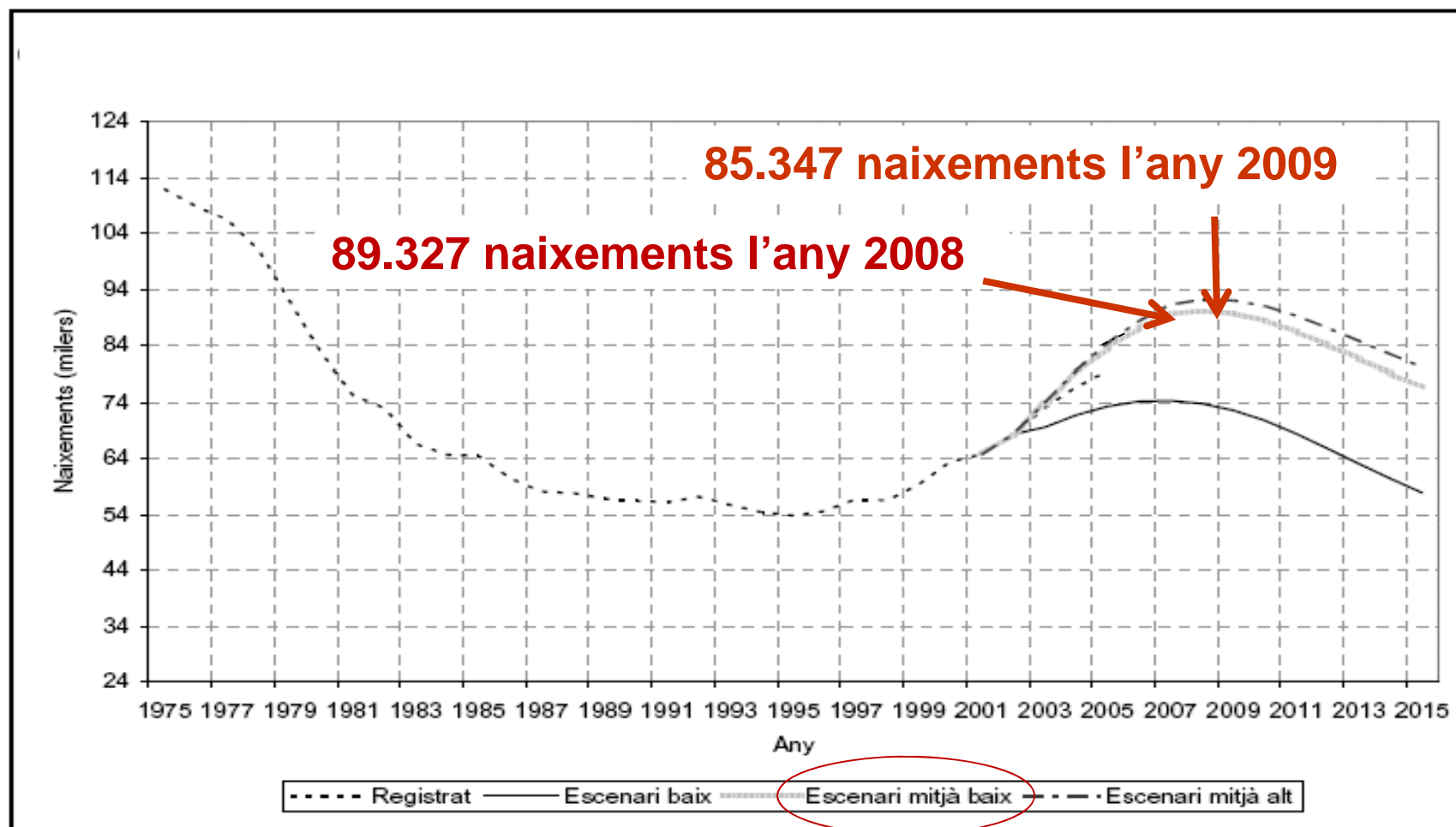
Nombre de naixements a Catalunya 2002-2008

Font: Registre de naixements. DGSP

Anàlisi de la situació (III)

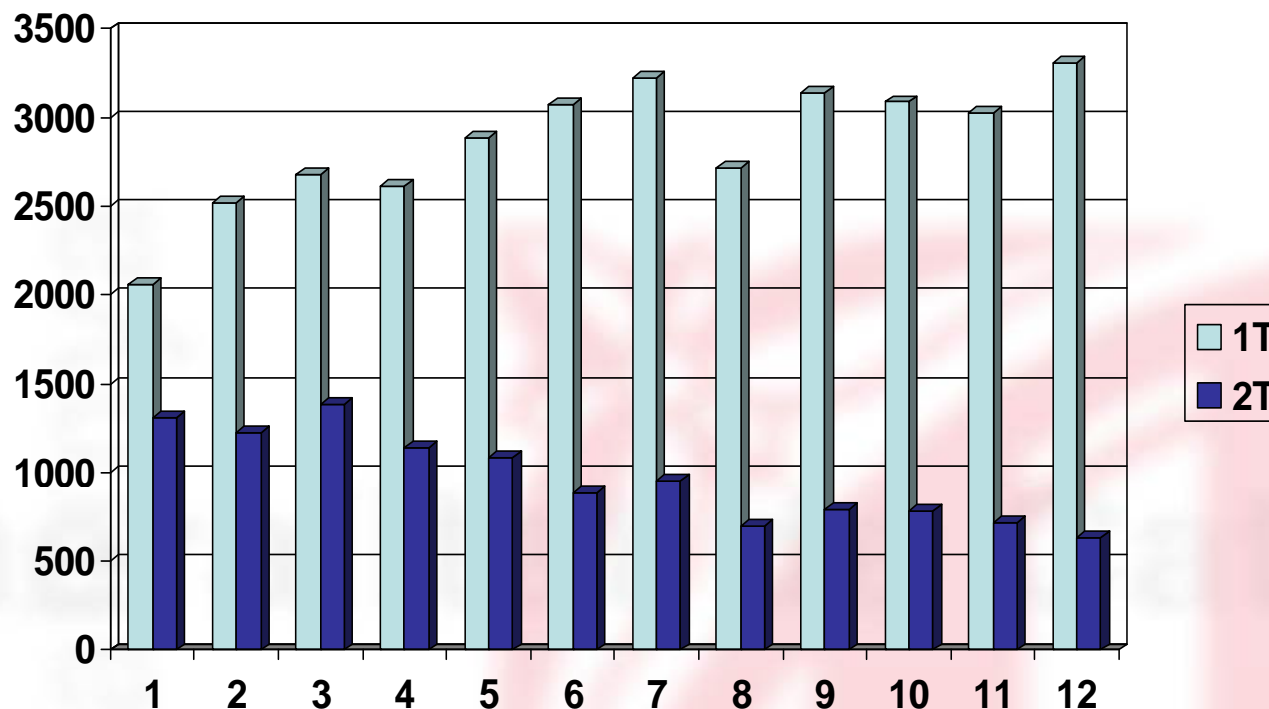
Projeccions 2002-2015 de l'evolució del nombre de naixements a Catalunya

Anàlisi de la situació (IV)

Evolució mensual dels cribratges declarats, Programa de Diagnòstic Prenatal. Catalunya any 2009

Evolució positiva, al desembre la cobertura del criatge realitzat al 1er Trimestre és del 86% mentre que al gener era del 61%

Anàlisi de la situació (V)

Proves diagnòstiques invasives realitzades i casos detectats. Programa de Diagnòstic Prenatal. Catalunya any 2009

	Nº cribratges realitzats	% cribratges positius	% proves invasives realitzades	Trisomies detectades*
1 ^r trimestre	34080	3.8% (1296)	82.2% (1065)	7.9% (84) (69 SD, 12 SE, 3 SP)
2 ^{on} trimestre	10478	12.8 % (1340)	72.1 % (966)	1.6 % (15) (9 SD, 3 SE, 1 SP)

* SD. Síndrome de Down, SE; Síndrome Edwards , SP. Síndrome de Patau

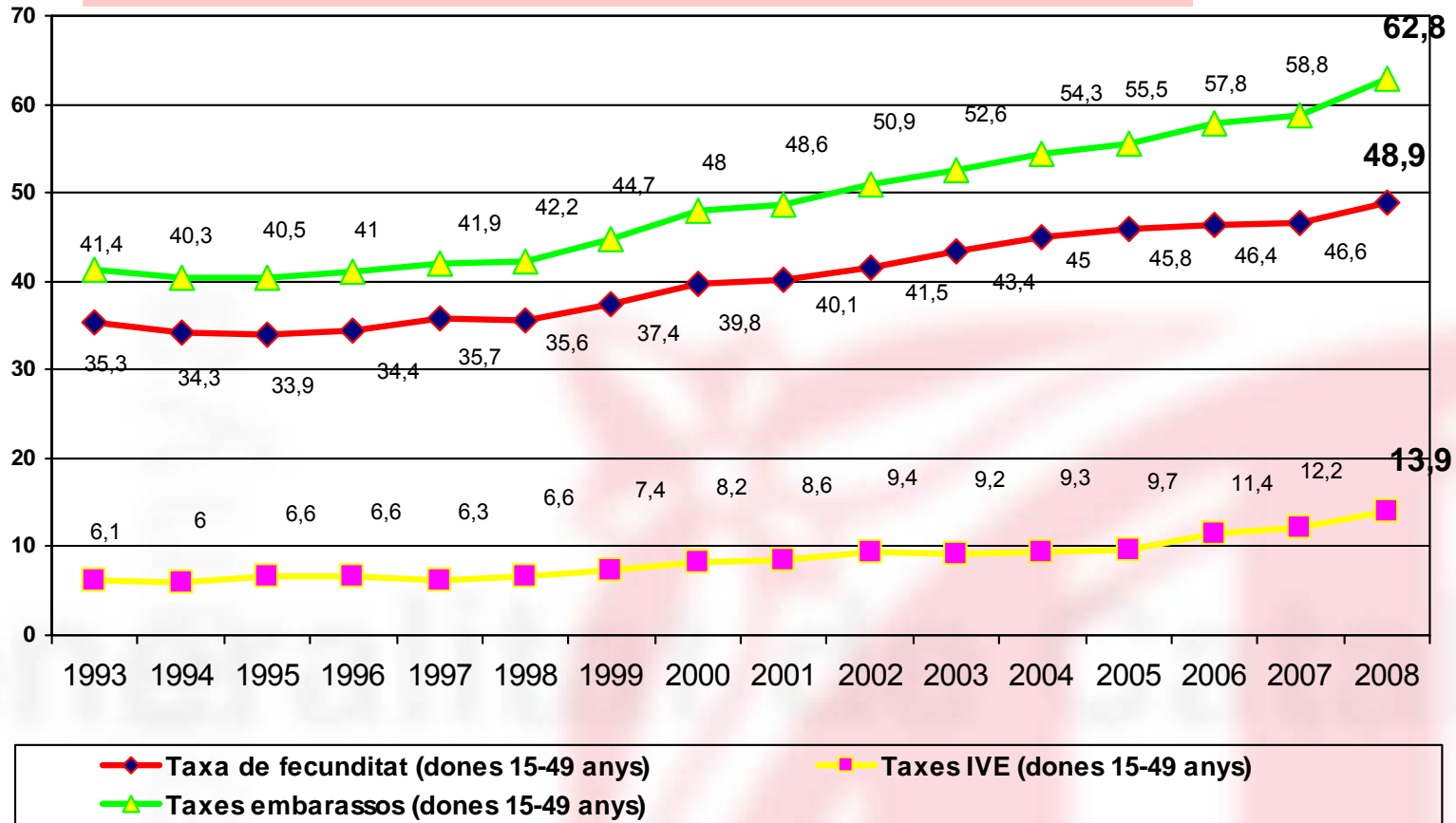
El cribratge de 1r trimestre és més sensible i més específic . Permet una detecció més precoç d'anomalies congènites fetals.

Font. Laboratori de referència pel programa de diagnòstic prenatal d'anomalies congènites fetals a Catalunya

Anàlisi de la situació (V)

Evolució de naixements, d'IVE i d'embarassos en dones residents a Catalunya de 15 a 49 anys (taxes per mil).

Increment de naixements i d'IVE en els últims anys

N:
114.587
(2008)

N: 89.327
(2008)

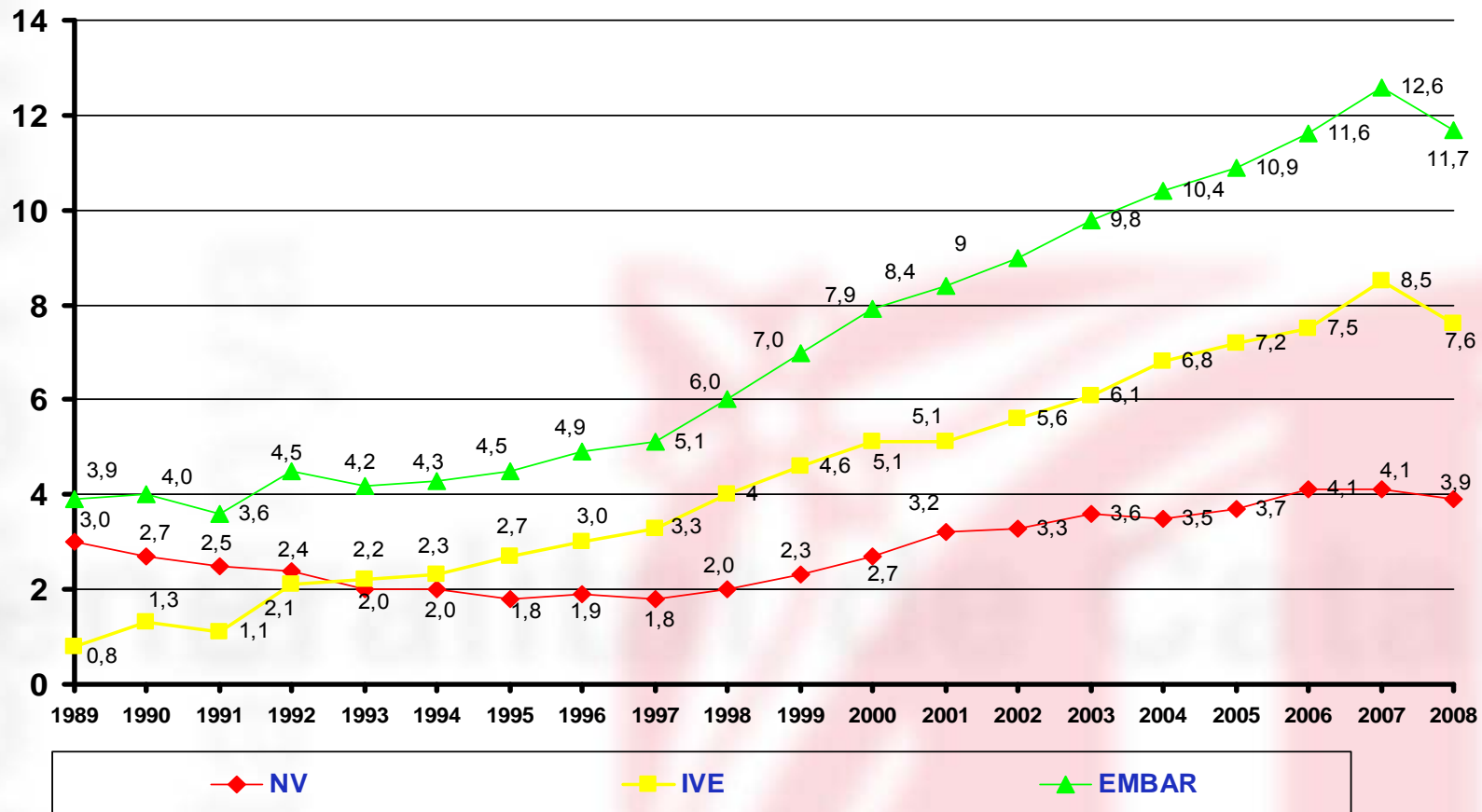
N: 25.260
(2008)

Font: Programa de Salut Materno-infantil. DGSP i Registre d'IVEs. DGRS. Departament de Salut

Taxa IVE 2008 provisional . Aquesta taxa considera les dones de 15 a 44 anys. Estimacions de població postcensals de l'Idescat a 1 de juliol.

Anàlisi de la situació (VI)

Evolució de naixements, d'IVE i d'embarassos en dones residents a Catalunya de 14 a 17 anys (taxes per mil). 1989-2008

Font: Programa de Salut Maternoinfantil, DGSP. Registre d'IVE, DGRS. Departament de Salut

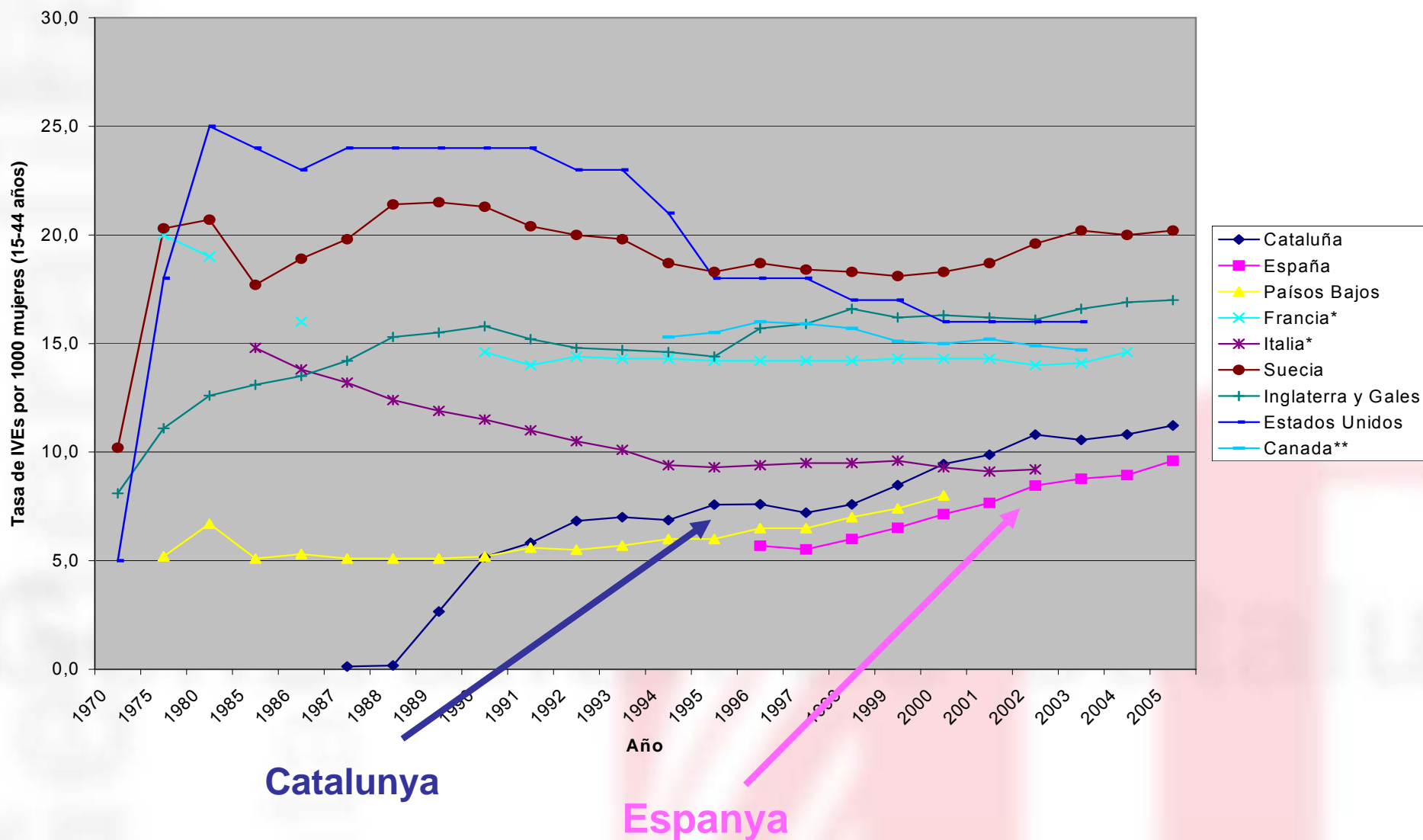
Nombre i taxes d'interrupcions voluntàries de l'embaràs realitzades a Catalunya en dones residents a Catalunya, segons procedència, 2005-2008

	Any 2005	Any 2008 Dades provisionals
Avortaments en dones estrangeres	6.357	12.088
Dones estrangeres en edat fèrtil	257.819	362.077
Taxa d'IVE en dones estrangeres	24,66	33,3
Avortaments en dones autòctones	10.441	13.172
Dones autòctones en edat fèrtil	1.517.461	1.479.716
Taxa d'IVEs en dones autòctones	6,88	8,9
Avortaments totals	16.798	25.260
Dones totals en edat fèrtil (15-49 anys)	1.775.280	1.841.793
Taxa total d'IVE	9,46	13,67

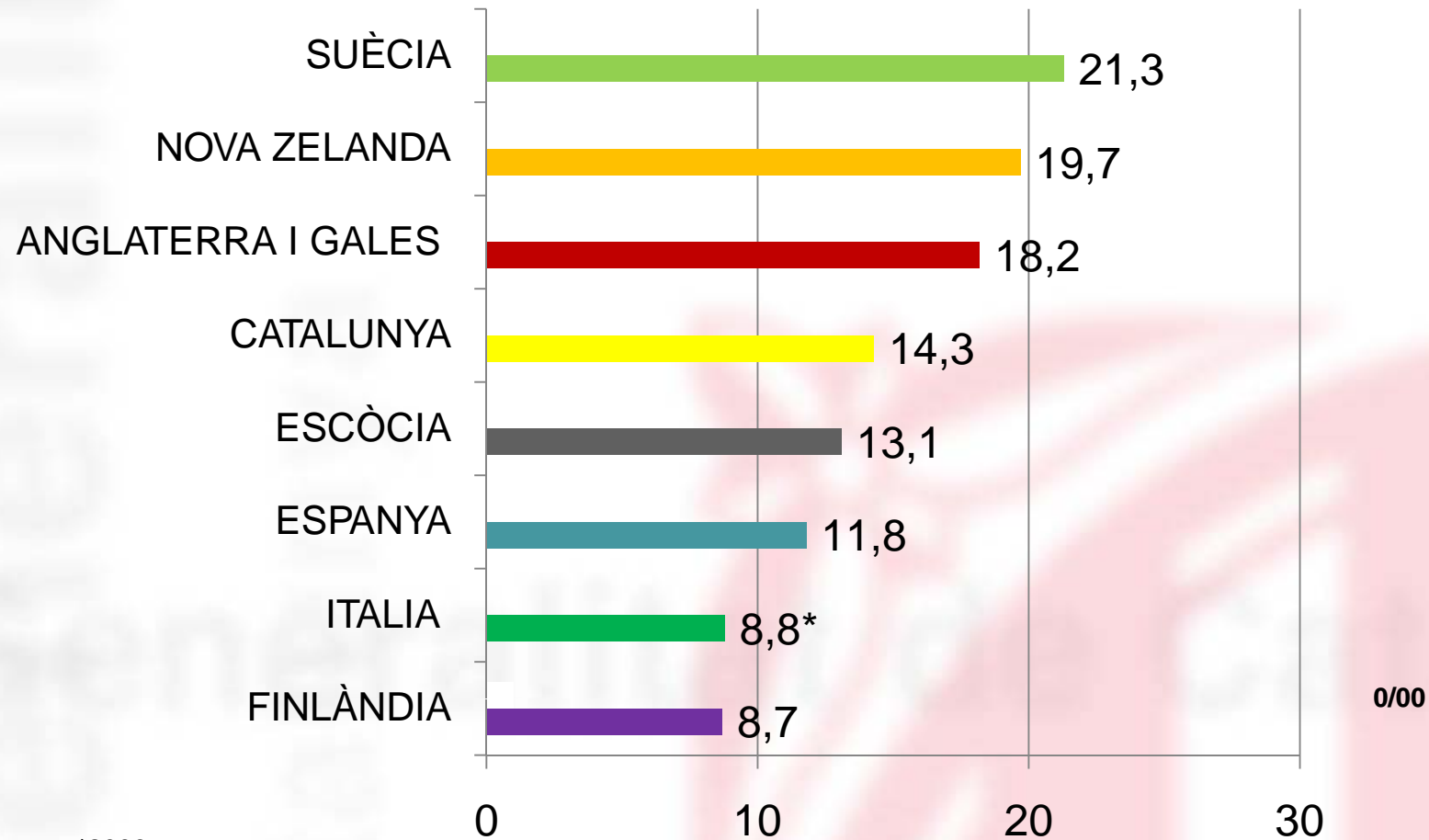
IVEs en dones no residents a Catalunya (2008): 1.672 (6,2% del total)

D'aquestes 1.672 : 1.053 (3,9%) residents a l'estranger, 619 (2,3%) residents a la resta d'Espanya

Comparació entre països de taxes d'IVEs per 1000 dones (15 - 44 anys) entre els anys 1970 - 2005

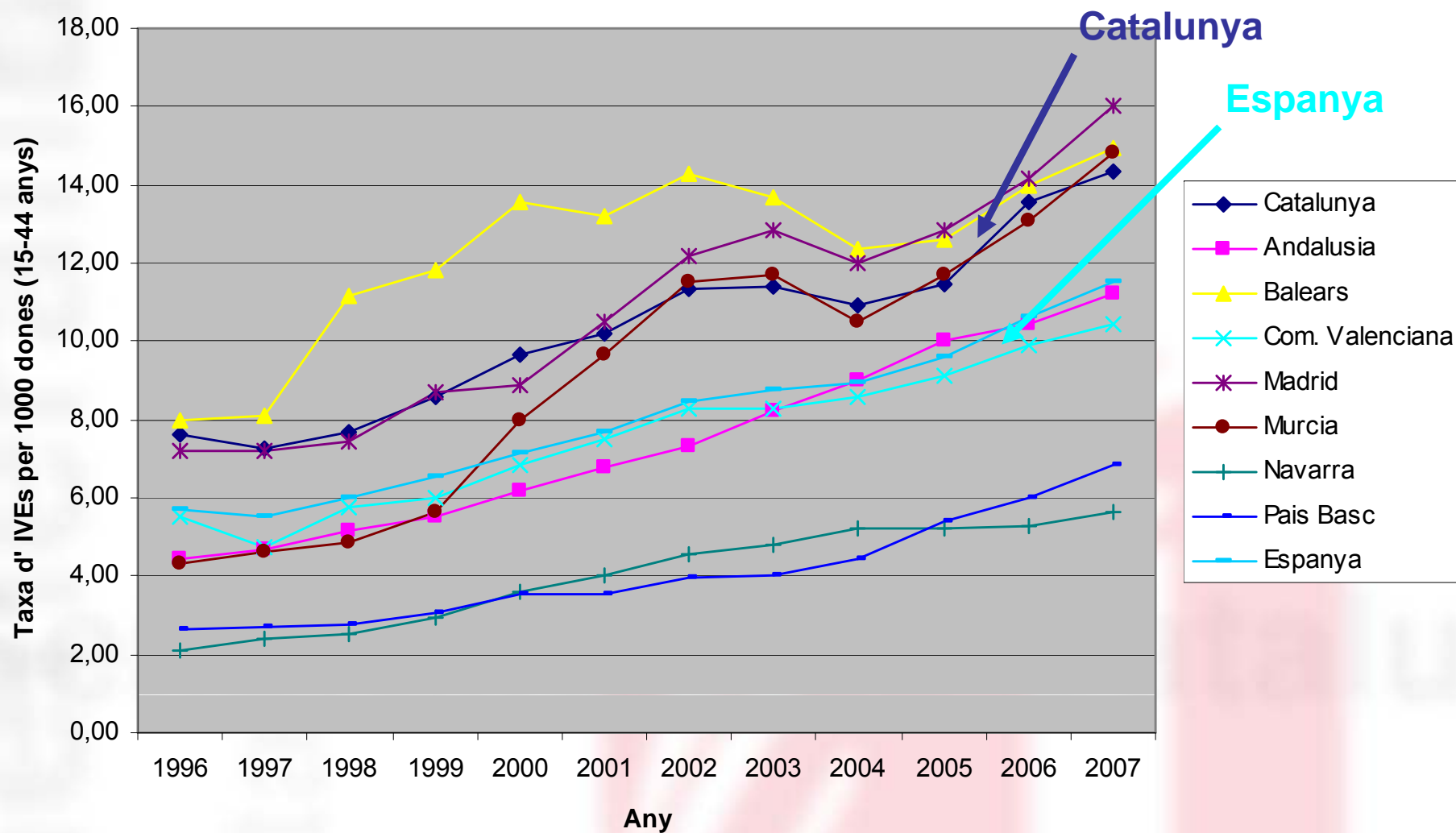
**TAXA D'AVORTAMENTS DONES DE 15 A 44 ANYS.
PAÏSOS DESENVOLUPATS SELECCIONATS, 2008**

*2006

Font: Elaboració pròpia. Servei d'Informació i Estudis. Direcció General de Recursos Sanitaris. Informe IVEs2008

Comparació entre CCAA de taxes d'IVE per 1000 dones (15 - 44 anys) entre els anys 1996 - 2007

Serveis maternoinfantil i d'Atenció a la Salut Sexual i Reproductiva. Catalunya 2009

- ✓ **43** Hospitals Maternoinfantils
- ✓ **42** Unitats d'Atenció a la Salut Sexual i Reproductiva (ASSIR), amb **376** punts d'atenció en el Centres d'Atenció Primària
- ✓ **364** Equips d'Atenció Primària

Cartera de serveis de l'atenció a la salut afectiva, sexual i reproductiva a l'atenció primària

---

- **Activitat assistencial**
- **Activitats informatives i educatives**
- **Activitats formatives**

- **Atenció als joves**
- **Consell reproductiu:**
  - ✓ Preconceptiu
  - ✓ Contraceptiu
  - ✓ Interrupció Gestació
  - ✓ Problemes de fertilitat
- **Educació afectiva i sexual**

- **Control de l'embaràs**
- **Diagnòstic prenatal**
- **Educació maternal**
- **Atenció al puerperi**

• Violència de gènere

- **Prevenció del càncer de coll uterí i de mama**
- **Prevenció i atenció a les infeccions de transmissió sexual**
- **Patologia ginecològica**

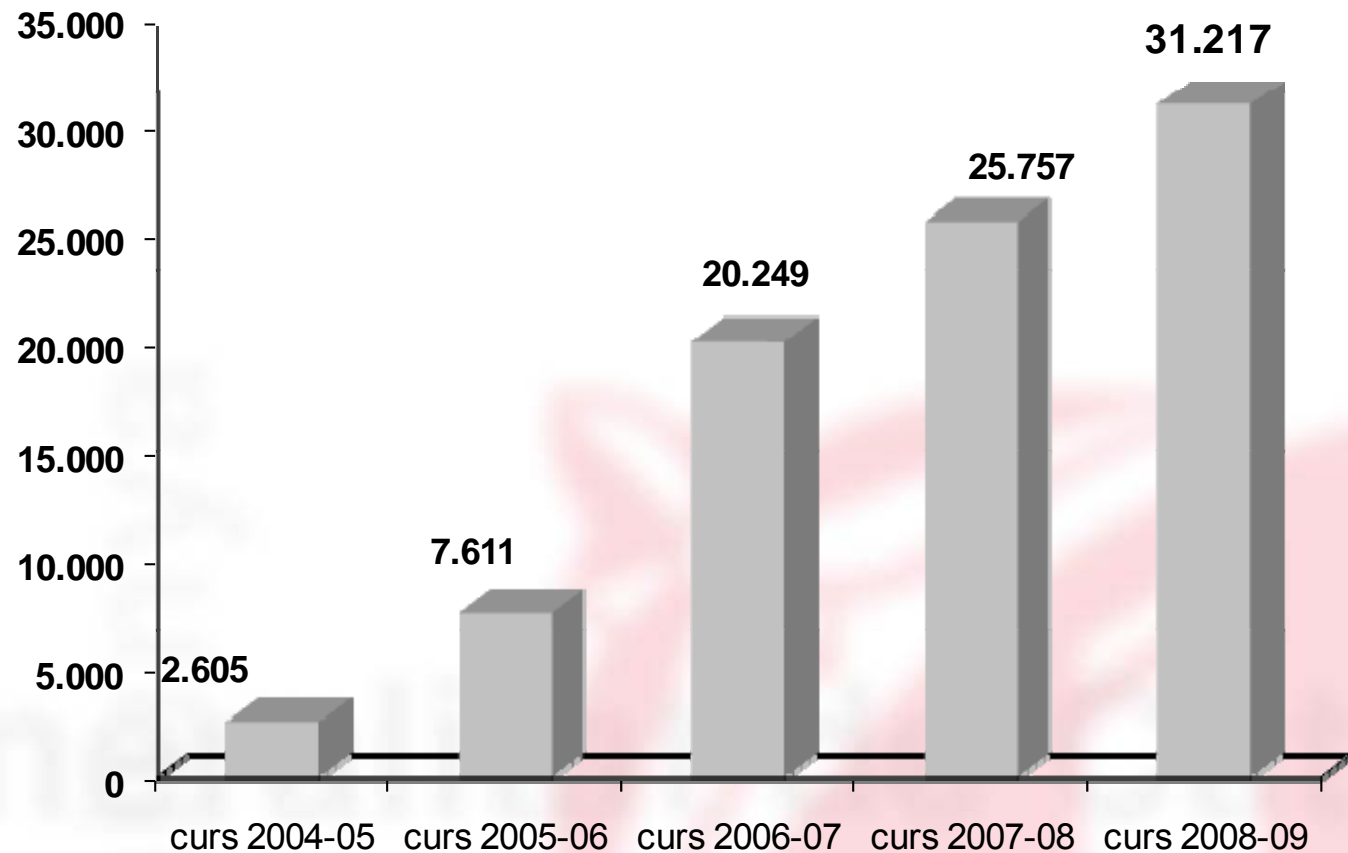
Programa Salut i Escola

- Cinc anys després del seu inici en el curs escolar 2004- 2005, el programa “Salut i escola”, ja està implantat pràcticament en tot el territori.
- En el curs escolar 2009-2010, 126.000 alumnes de 3r i 4t d’ESO , (un 96,8% del total dels alumnes), han tingut accés al Programa en 874 centres educatius, (el 96% de tots els centres educatius).
- El perfil més comú de la persona que consulta és el d’una noia de tercer d’ESO a la qual li preocupen els temes de sexualitat i afectivitat (42%), alimentació (22%) i addiccions (20%).

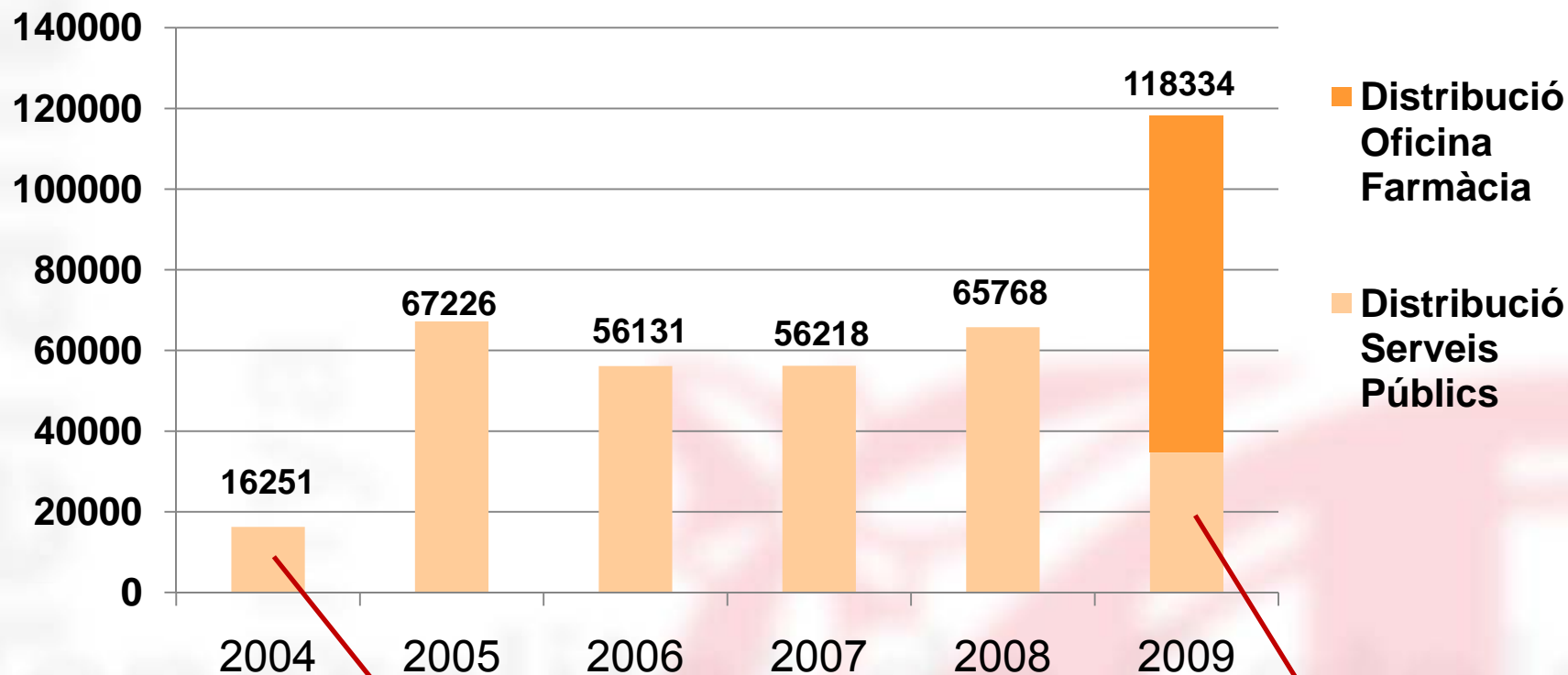
Cobertura del Programa Salut i Escola: 2004 -2009

Durant els cinc cursos d'implantació progressiva del Programa s'han fet un total de 87.439 consultes.

Anticoncepció d'Emergència: Consum declarat en els centres sanitaris de la xarxa sanitària pública a Catalunya període tercer trimestre 2004 -2009

Any 2004, només dades de tercer trimestre
Any 2009, dades provisionals (declaració encara incompleta)

L'any 2009 s'inicia la dispensació sense recepta de la Anticoncepció d'Emergència a les Oficines de Farmàcia*

WEB SEXEJOVES. www.sexejoves.gencat.cat

Evolució activitat any 2005-2009

Perfil de les persones que consulten la web jove

Edat 14 a 18 anys,

El 80% dones

El 92 % de les consultes realitzades pes persones de Catalunya

Evolució de les visites	2006	2007	2008	2009	Total
Visites totals	26.500	66.584	144.527	175.555	413.166
Promig visites mes	2.208	5.548	12.043	14.630	283/dia

Consulta virtual individualitzada : 9.109 (correu electrònic + xat)

El 28 % de joves tornen a consultar

Situació actual de la Interrupció Voluntària de l'Embaràs (IVE) *. Catalunya 2008. legislació anterior

Avortament legal segons motius declarats.

- Presumpció de defectes del fetus 664 casos
- Risc per la vida/salut de la mare. 26.289 casos

Avortament legal segons tipus de centre

- Centre hospitalari. 747 casos. (3%)
- Centre extrahospitalari . 26185 casos. (97 %)

IVES realitzats a centres extrahospitalaris any 2008

Intervals	n	% (del total)
Fins setmana 7 d'embaràs	12526	47'83%
Fins Setmana 9 d'embaràs	19261	71'51%
Fins setmana 14 d'embaràs	24199	92'41%
Fins setmana 26 d'embaràs	26185	100%
Total	26185	100%

2. Polítiques de Salut Sexual i Reproductiva a Catalunya

Polítiques de Salut Sexual i Reproductiva a Catalunya: 6 línies d'acció. Pla de Govern 2008-2010 (I)

---

1. Implementació del Pla d'ordenació de serveis territorials maternoinfantil i atenció a la salut afectiva, sexual i reproductiva
2. Oferta de l'assistència natural al part normal: hospitals pilot
- 3. Prevenció, promoció de la salut i educació sanitària: acció comunitària i individual orientada a la prevenció d'embarassos no desitjats i prevenció violència sexual**
4. Prevenció i control de les infeccions de transmissió sexual i de càncer de coll uterí – VPH
- 5. Aplicació del nou protocol programa de diagnòstic prenatal d'anomalies congènites fetals: en el 1' trimestre d'embaràs.**
- 6. Millora de la garantia i qualitat dels serveis: millora de la prestació de la IVE**

Polítiques de Salut Sexual i Reproductiva a Catalunya (II)

➤ Prevenció, promoció de la salut i educació sanitària: acció comunitària i individual orientada a la prevenció d'embarassos no desitjats i prevenció violència sexual

– Àmbit escolar:

- Programa Salut i Escola (3r i 4t ESO)
- Educació afectivosexual (*informació i sensibilització*)

– Àmbit comunitari

- Promoció de la contracepció habitual. Millora de l'accés al preservatiu a la població jove, programa màquina, distribució gratuïta
- Col·laboració amb centres integrals de salut sexual i reproductiva (*CJAS i altres*)
- Web sexe joves. www.sexejoves.gencat.cat. Accessible a persones amb discapacitats. Consultes virtuals, xat

Polítiques de Salut Sexual i Reproductiva a Catalunya (III)

- Àmbit sanitari:
  - Unitats d'atenció a la salut sexual i reproductiva d'atenció primària. Espais específics per atenció integral als joves. Educació afectiva i sexual individual i en grup
  - Programa d'anticoncepció d'emergència. Prevenció d'embarassos no desitjats a través de tota la xarxa sanitària pública. Tractament acompanyat de material informatiu i promoció de d'utilització habitual d'anticoncepció amb preservatiu.
- Actuacions en situacions de vulnerabilitat.
  - Programa de Salut als Barris
  - Pla Director d'Immigració
  - Col·laboració amb el Departament d'acció social i ciutadania, Institut Català de les Dones (Actuacions en la prevenció i atenció a la Violència envers les dones)

Polítiques de Salut Sexual i Reproductiva a Catalunya (IV)

- Aplicació del nou protocol programa de diagnòstic prenatal d'anomalies congènites fetals: en el 1^r trimestre d'embaràs.
  - Instrucció CatSalut. 7/2008. Programa de diagnòstic prenatal d'anomalies congènites fetals a Catalunya.
    - Oferta del procediment diagnòstic al primer trimestre d'embaràs
  - Desplegament progressiu iniciat a l'any 2009 i finalització del desplegament durant l'any 2010

Polítiques de Salut Sexual i Reproductiva a Catalunya (V)

- Millora de la garantia i qualitat dels serveis: millora de la prestació de la IVE
  - Elaboració del Protocol d'acompanyament en cas d'embaràs no desitjat
  - Adequar l'atenció a la demanda segons la nova normativa, Llei orgànica 2/2010 de Salut Sexual i Reproductiva i de la Interrupció Voluntària de l'Embaràs

**3. Nova normativa legal.
Llei 2/2010**

Nova normativa legal. Llei 2/2010 (I)

Introducció.

La llei pretén adequar el marc normatiu al consens de la comunitat internacional, actualitzant les polítiques públiques i la incorporació de nous serveis d'atenció a la salut sexual i reproductiva

- ✓ Educació sexual adequada
- ✓ Millora en l'accés als mètodes contraceptius
- ✓ Disponibilitat de programes i serveis de salut sexual i reproductiva

Nova normativa legal. Llei 2/2010 (II)

Llei orgànica 2/2010 de salut sexual i reproductiva i de la interrupció voluntària de l'embaràs - *BOE de 4 de març de 2010*

Aspectes a destacar:

- Aborda la protecció i la garantia dels drets relatius a la salut sexual i reproductiva de forma integral
- Incorpora les definicions de la OMS sobre salut sexual i salut reproductiva
- Preveu l'adopció d'un conjunt d'accions i mesures tant en l'àmbit sanitari com en el de l'educació
- Estableix una nova regulació de la interrupció voluntària de l'embaràs, fora del Codi penal, d'acord a la pauta més extensa en els països del nostre entorn polític i cultural

Nova normativa legal. Llei 2/2010 (III)

- **Títol I De la salut sexual i reproductiva**
  - **Polítiques públiques per la salut sexual i reproductiva**
    - Objectius de l'actuació dels poder públics
    - Accions informatives i de sensibilització
  - **Mesures en l'àmbit sanitari**
    - Atenció a la salut sexual i reproductiva
    - Formació dels professionals de la salut
  - **Mesures en l'àmbit educatiu**
    - Incorporació de la formació en salut sexual i reproductiva al sistema educatiu
    - Activitats formatives
  - **Estratègia de salut sexual i reproductiva**
    - Elaboració de la Estratègia de salut sexual i reproductiva.

Nova normativa legal. Llei 2/2010 (IV)

- **Títol II De la interrupció voluntària de l'embaràs**
  - **Condicions de la interrupció voluntària de l'embaràs**
    - Garantia d'accés a la interrupció voluntària de l'embaràs
    - Requisits comuns
    - Interrupció de l'embaràs a petició de la dona
      - Fins la setmana 14 d'embaràs. Article 14
    - Interrupció per causes mèdiques
      - Fins la setmana 22 d'embaràs. Greu risc per la salut o vida de l'embarassada
      - Fins la setmana 22 d'embaràs. Risc greus anomalies en el fetus
      - Sense termini:
        - ✓ **Anomalies fetals incompatibles amb la vida**
        - ✓ **Malaltia extremadament greu i incurable en el moment de diagnòstic.**
  - Informació per el consentiment de la interrupció voluntària de l'embaràs

Nova normativa legal. Llei 2/2010 (V)

- **Títol II De la interrupció voluntària de l'embaràs**
  - **Garanties en l'accés a la prestació**
    - Garantia del accés a la prestació
      - Aquesta prestació estarà inclosa en la cartera de serveis comuns del Sistema Nacional de Salut
    - Mesures per garantir la prestació pels serveis de salut
    - Protecció de la intimitat i de la confidencialitat
    - Tractament de dades
    - Accés i cessió de dades de caràcter personal
    - Cancel·lació de dades

4. Proposta per l'atenció a la prestació de la IVE de Catalunya . Aplicació de la Llei. Any 2010

Proposta per l'atenció a la prestació de la IVE de Catalunya . Aplicació de la Llei (I)

Aspectes clau de la nova llei

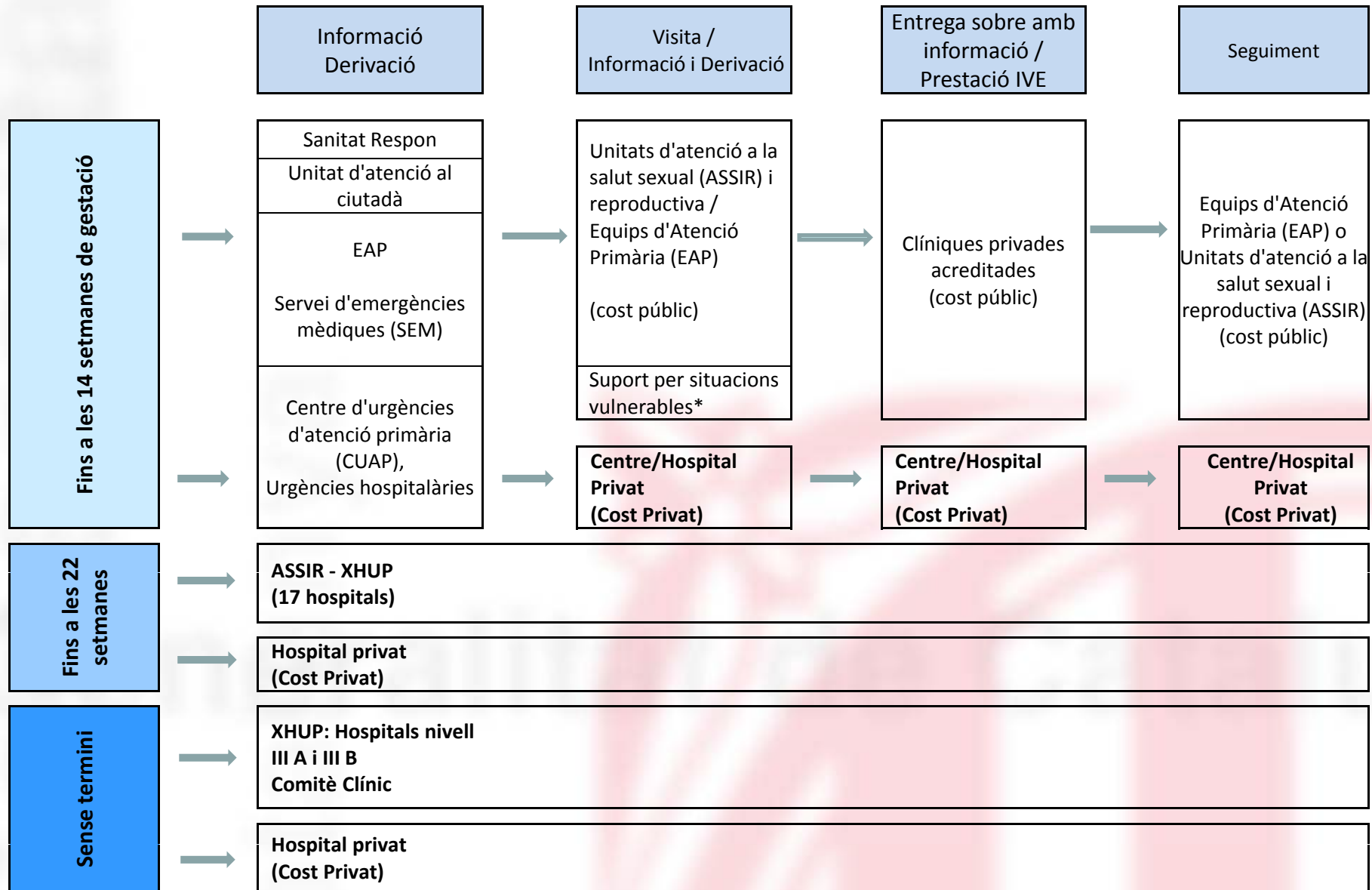
- Interrupció voluntària de l'embaràs a petició de la dona fins les 14 setmanes de gestació
- Prestació explícita de la cartera de serveis comuns del Sistema Nacional de Salut
- Creació d'un Comitè clínic que millora la qualitat de l'atenció en els casos quan diagnostica en el fetus una malaltia greu i incurable en el moment del diagnòstic

Proposta per l'atenció a la prestació de la IVE de Catalunya . Aplicació de la Llei (II)

- **Treball per l'aplicació de la Llei**
  - Departament de Salut
  - Servei Català de la Salut
  - Institucions proveïdores de serveis
  - Societats científiques
  - AATRM
  - Professionals experts

- **Productes**
  - Pla d'acció
  - Pla de Comunicació
  - Protocol clínic
  - Material formatiu
  - Argumentari
  - Material Informatiu

Circuit transitori per a la prestació pública durant l'any 2010

Circuit transitori per a la prestació d'IVE durant l'any 2010. Cobertura publica*

---

1. Motiu per causes mèdiques fetals i/o maternes:

- Informació a la dona des de els serveis assistencials i Sanitat Respon
- El circuit i cartera per la xarxa d'hospitals de la XHUP es manté sense canvis
- Comitè clínic: quan es detecti en el fetus una malaltia extremadament greu i incurable en el moment del diagnòstic.

2. Motiu a petició de la dona fins a la setmana 14 de gestació:

- **Sanitat respon:** Informació a la dona (reforç del servei)
- **Serveis Públics:** La dona s'adreçarà al ASSIR-EAP on es prestarà l'atenció a la demanda i es tramitarà la seva resolució:
  - Es donarà la informació segons l'establir a la Llei
  - Es facilitarà els tràmits per accedir a la prestació si s'ha de derivar a clínica acreditada per IVE
  - S'entregarà full de derivació i documentació per tramitar el retorn de despeses

Els documents requerits pel tràmit del retorn de despeses son: Full derivació, Model sol·licitud i transferència bancària. (Instrucció 04/95 CatSalut), Informe de la intervenció i la factura del centre on es practica la intervenció

- **Opció privada:** La dona s'adreça directament a la Clínica acreditada i assumeix el cost de la IVE. Els professionals faciliten la relació de centres acreditats

Es mantindrà i es garantirà la confidencialitat en tot moment del procés

Aplicació de la Llei 2/2010. En el cas de les dones de 16 o 17 anys

---

- Els hi correspon exclusivament a les dones de 16 o 17 anys donar el consentiment
- Es requereix que el pare, mare, tutor o algun dels seus representants legals estiguin informats de la decisió.
- El consentiment s'ha d'acompanyar d'un document que acrediti el compliment dels requisits d'informació previstos segons el nou marc legal.
- El document del consentiment ha de ser entregat personalment al personal sanitari del centre on es practiqui la intervenció acompanyada per el seu representant legal.
- Només es pot prescindir d'aquest requisit en els casos en què la dona al·legui que aquesta informació pot suposar un conflicte greu, manifestat en el perill cert de violència intrafamiliar, amenaces, coaccions, maltractaments o bé quan es produeixi una situació de desemparament o desarrelament.
- Si es prescindeix d'aquest requisit, el metge o metgessa encarregats de practicar la IVE:
  - Han de manifestar per escrit i amb la firma de la dona que les al·legacions que argumenta son fonamentades
  - Si es precís es pot sol·licitar un informe psiquiàtric, psicològic o d'un professional de treball social.